

trætter, og vi maae kalde i Erindring, at efter Lovgivningen behandles en stor Deel mindre betydelige Sager for Politiretten, hvor Retsgebyret er ubetydeligt, ligesom der i Sager, hvis Gjensind er 100 Rd. og derunder, ogsaa udredes et mindre Gebyr. Under de her nævnte Sager absorberes et meget stort Antal Retsfager; men hvad nu de tilbagestaende egentlige Retsfager angaaer, i hvilke de ordinaire Gebyrer erlægges, da kan jeg ikke finde, at disse paa nogen Maade ere trykkende eller store, og jeg troer heller ikke, at det er en almindelig Paastrand blandt Folk, at de virkelig kunne siges at være trykkende. Som mangesaarig tidligere Sagfører har jeg Kjenndskab til disse Forhold, og jeg siger, at Gebyrerne i Reglen udgjøre den mindre Deel af de Omkostninger, som flyde af en civil Retsfag, hvorefter i de Sager, der henhøre under denne Kategori og hvortil der udfordres Sagfører, vil dennes Honorar og andre Udgifter, udgjøre den større Deel deraf. Den ærede Rigsdagsmand berørte ogsaa her Udgiften til Stempel-papir som en Byrde for Folk. Ja, det er vist, at Parterne under Proceduren i Almindelighed til Stævning, Indlæg, og Domsacter bruge Stempelpapir, men dette er jo en Sag, der fornylig er afgjort af den lovgivende Magt, og disse Udgifter ere ogsaa meget ubetydelige. Han udhævede, at den Indvending, der kunde gøres mod hans Paastrand, at de Uformuende kunde faae fri Proces, den betød ikke Noget. — jeg huffer ikke rigtig hans Ord, men det var Mening. Jeg kan imidlertid paaberaabe mig min Erfaring, at det betyder Noget; Bevillingerne til fri Proces meddeles for Underretterne af Amtmanden og for Overretterne af Justitsministeriet, og jeg tør ogsaa udtale, at hos os kan Enhver, som er bleven krænkert i sin Rets Nydelse og er nødt til at tye til Domstolene, han kan, naar han har været villig til at indgaae et billigt Forlig og fremlægger Attest for, ikke uden væsentligt Savn at kunne udrede de med Processen forbundne Udgifter, erholde fri Proces, og, saaledes som dette Forhold er ordnet, anseer jeg det for et særdeles Gode ved vor Retspleie. Naar jeg siger, at disse Retsgebyrer ikke ere for store, vil jeg ikke dermed have sagt, at denne Afdeling af Sportelregle-

mentet ikke kunde trænge til nogen Reform og navnlig til en Simplification, og for at anføre et Exempel paa Trang til dette Sidste, skal jeg saaledes nævne, at den Part, som incaminerer en Sag for Underretten, har at betale Gebyret efter 4 forskellige Paragrapher, og dette er uheldigt, især for den Ulovkyndige, der ikke let kan sætte sig ind i, hvormeget han skal betale; men jeg kan dog derfor ikke troe, at den Paastrand er begrundet, at de egentlige Retsgebyrer ere trykkende, og at det derved er vanskeliggjort den Uformuende at komme til sin Rets Nydelse. Hvad angaaer den anden Hoveddeel af Gebyrerne ved Justitsvæsenet, for Thinglæsningen, da veed jeg ikke, om den ærede Rigsdagsmand har haft disse for Øie; de vedkomme den private Omsætning — ere de trykkende og byrdefulde, vil der være Ojfordring til at raade Bod derpaa ved at nedsætte den. Efter mit Kjenndskab til disse Forhold troer jeg ikke, at de ere af en saadan Størrelse, at de udøve noget Tryk paa Omsætningen; hvad der derimod vel kan have udøvet noget Tryk i saa Henseende, det er Udgiften til stemplet Papir, navnlig efter den tidligere Stempellovgivning, men denne Udgift er, hvad Panteobligationer angaaer, betydelig nedsat ved den nye Lov herom. En anden Hovedudgift ved Omsætningen af faste Eiendomme er $\frac{1}{2}$ Procent Afgiften; den henhører under § 3, Nr. 3, men derom er ikke Tale her. Der er derimod en anden Green af Gebyrerne, som den ærede Rigsdagsmand med Øie berørte, og det er Skiftegebyrerne. Om dem troer jeg, at de ere af den Størrelse og Bessaffenhed, at deres Udredelse efter de gjældende Regler udøver et Tryk paa Borgerne, som behøver Rettelse; disse Gebyrer ere af en saadan Størrelse, at de vel kunne siges at udøve et Tryk paa Borgerne, og der vil ved en Reform være Anledning til at tage dette under nøiere Overveielse. — Men fordi der er et grundet Duffe om en Reform i Sportellovgivningen og i fortrinlig Grad med Hensyn til Skiftegebyrerne, derfor troer jeg det dog ikke nødvendigt, som haade den ærede Rigsdagsmand og den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgfreds (Tscherning) antydede, at der skulde finde en betydelig Afgang Sted i denne